

Gdańsk-Oliwa, 26 czerwca 2026 r.

ARCYBISKUP METROPOLITA
GDAŃSKI

Znak akt: VI E 23 – 1/2026

Drodzy Bracia Kapłani,
Duszpasterze parafii i wspólnot Archidiecezji Gdańskiej!
Umiłowani w Chrystusie Panu Siostry i Bracia, Wierni Archidiecezji!

Z chrześcijańską troską i pasterską odpowiedzialnością zwracam się dzisiaj do Was wszystkich w sprawie, która dotyczy samej istoty naszej wiary, jedności Kościoła oraz godności sprawowania świętych sakramentów i sakramentaliów.

W ostatnim czasie do Kurii Metropolitalnej Gdańskiej coraz częściej napływają niepokojące zgłoszenia dotyczące nadużyć związanych ze sprawowaniem pogrzebów oraz asystowaniem przy zawieraniu małżeństw na terenie naszej archidiecezji. Sytuacje te dotyczą przewodniczenia przez duchownych Kościoła polskokatolickiego - wspólnoty, która nie pozostaje w pełnej wspólnocie hierarchicznej i doktrynalnej ze Stolicą Apostolską - liturgii i obrzędem kościelnym. Niektórzy wierni Kościoła rzymskokatolickiego traktują te działania jako posługę własnych duszpasterzy.

Komercjalizacja sacrum i wykorzystywanie ludzkiego dramatu

Analiza przypadków pokazuje, że problem ten wynika najczęściej z nieświadomości wiernych, ale także z praktyk rynkowych, które z całą stanowczością należy potępić. Część prywatnych zakładów pogrzebowych i pewna grupa właścicieli domów weselnych podejmują stałą współpracę z księżmi polskokatolickimi. Podmioty te, kierując się wyłącznie zyskiem, włączają do swojej oferty „udział kapłana”, sugerując, że jest to usługa w pełni tożsama z działaniem duszpasterskim prowadzonym przez Kościół rzymskokatolicki.

Zachowanie to bezwzględnie zasługuje na krytykę, ponieważ wykorzystuje trudny stan emocjonalny ludzi po stracie swoich bliskich oraz ich brak wiedzy teologicznej. Rodzina pogrążona w żałobie, działając w stresie i pośpiechu, ufa komercyjnym pośrednikom. Podobnie firmy organizujące uroczystości weselne, ignorując

przynależność kościelną kapłana i narzeczonych, oferują usługi między innymi „ślubów w plenerze” z udziałem duchownego innego wyznania.

Skutkiem tego jest ogromny dramat sumienia: wierni często dopiero po fakcie – przy okazji kontaktu z własną parafią, załatwiania innych formalności, czy podczas dorocznej wizyty duszpasterskiej – ze zdumieniem i bólem zdają sobie sprawę z manipulacji, której doświadczyli i nieuporządkowanego stanu duchowego, w którym się znaleźli.

Jednoznaczne stanowisko Kościoła i prawo kanoniczne

W związku z tym pragnę wyraźnie przypomnieć i wyjaśnić fundamentalne zasady kanoniczne oraz doktrynalne, opierając się na obowiązującym prawie Kościoła:

Znaczenie formy kanonicznej małżeństwa: Zgodnie z kan. 1108 § 1 Kodeksu Prawa Kanonicznego (KPK), małżeństwa katolików są ważne tylko wtedy, gdy zostaną zawarte wobec asystującego ordynariusza miejsca, proboszcza albo kapłana lub diakona przez jednego z nich delegowanego, a także w obecności dwóch świadków. Kościół polskokatolicki posiada własną, odrębną jurysdykcję. Duchowny polskokatolicki nie posiada uprawnień do asystowania przy małżeństwie rzymskokatolickim. Z tego powodu małżeństwo zawarte w ten sposób przez wiernych Kościoła rzymskokatolickiego jest w świetle prawa kanonicznego nieważne. Nie wywołuje ono skutków sakramentalnych.

Prawo do katolickiego pogrzebu: Zgodnie z kan. 1177 § 1 KPK, pogrzeb zmarłego wiernego powinien być z zasady odprawiony w kościele jego własnej parafii. Pogrzeb kościelny jest obrzędem liturgicznym Kościoła (por. kan. 1166 KPK). Przewodniczyć mu może wyłącznie szafarz rzymskokatolicki.

Zasady współpracy ekumenicznej: Stolica Apostolska w Dyrektorium w sprawie zasad i norm dotyczących ekumenizmu (n. 120-121) oraz Konferencja Episkopatu Polski w Instrukcji jasno określają granice *communicatio in sacris* (wspólnoty w świętych czynnościach). Posługa duchownego innego wyznania wobec katolika jest dopuszczalna wyłącznie w sytuacjach nadzwyczajnych (np. niebezpieczeństwo śmierci przy braku rzymskokatolickiego kapłana) i za zgodą ordynariusza. Organizowanie pogrzebów katolików przez szafarzy polskokatolickich z pobudek czysto komercyjnych i logistycznych stanowi rażące złamanie tych norm.

Intencje mszalne: Jeśli wierni składają ofiary na Msze święte (np. tzw. Msze gregoriańskie), które nie są odprawiane w Kościele rzymskokatolickim, to takie postępowanie godzi w duchowe dobro zmarłych i wolę ofiarodawców.

Ważność chrztu w Kościele polskokatolickim a przynależność kościelna dziecka

Inna niepokojąca praktyka polega na tym, że rodzice wyznania rzymskokatolickiego z różnych przyczyn decydują się na ochrzcenie swojego dziecka przez szafarza Kościoła polskokatolickiego. Przypominamy, że chociaż Kościół rzymskokatolicki

uznaje ważność sakramentu chrztu udzielanego w tym Kościele (z racji zachowania właściwej formy i materii sakramentalnej), to czyn ten niesie za sobą poważne konsekwencje kanoniczne.

Zgodnie z przepisami Kodeksu Prawa Kanonicznego (kan. 868), dziecko rodziców katolickich powinno być ochrzczone w Kościele rzymskokatolickim. Chrzest w Kościele polskokatolickim sprawia, że dziecko zostaje formalnie włączone do tamtej wspólnoty kościelnej (innej chrześcijańskiej konfesji), a nie do Kościoła rzymskokatolickiego. W konsekwencji, samo przedstawienie polskokatolickiego świadectwa chrztu w rzymskokatolickiej parafii nie pozwala na automatyczne dopuszczenie dziecka do kolejnych sakramentów, takich jak Pierwsza Komunia Święta czy Bierzmowanie, ani na swobodne uczęszczanie na lekcje religii rzymskokatolickiej bez uregulowania statusu kanonicznego. Aby takie dziecko mogło w pełni uczestniczyć w życiu Kościoła rzymskokatolickiego, konieczne jest formalne i publiczne wyznanie wiary oraz przyjęcie go do pełnej wspólnoty (tzw. *admissio*). Procedurę tę, na prośbę rodziców, przeprowadza proboszcz miejsca po uprzednim kontakcie z Kurią Metropolitalną i uzyskaniu stosownych wytycznych od Ordynariusza miejsca. Apelujemy do sumień rodziców, aby ze względów czysto formalnych lub osobistych nie wprowadzali zamętu w religijne życie swoich dzieci i dbali o ich pełną, klarowną jedność z Kościołem powszechnym od samego początku ich drogi wiary.

Apel do Duszpasterzy i Wiernych

Zwracam się z gorącym apelem do Was, drodzy Bracia Kapłani, abyście poddali tę kwestię pilnej weryfikacji duszpasterskiej. Zachęcam do przeprowadzenia stosownych katechez parafialnych i jasnego informowania wiernych o konsekwencjach duchowych i prawnych opisanych nadużyć. Rozmawiajcie z lokalnymi przedsiębiorcami pogrzebowymi i właścicielami sal bankietowych na terenie Waszych parafii. Przypomnijcie im o zasadach etyki biznesu i szacunku dla tożsamości religijnej klientów.

Wiernych naszej archidiecezji proszę o czujność i roztropność. Organizując pogrzeb bliskich lub planując ślub, zawsze w pierwszej kolejności kierujcie swoje kroki do kancelarii własnej parafii rzymskokatolickiej. Nie pozwólcie, aby komercyjne pakiety firm zewnętrznych decydowały o ważności i godziwości Waszych sakramentów oraz katolickim charakterze pochówku Waszych zmarłych.

Wszystkim Wam z serca błogosławię w budowaniu i chronieniu jedności oraz świętości Kościoła Chrystusowego.

/-/ Tadeusz Wojda SAC
Arcybiskup
Metropolita Gdański

m.p.